

de opvoedvraag Maaike Bezemer

Gaan mijn pubers zich straks wel weer gedragen alsof ze netjes zijn opgevoed?

Dat tieners zich terugtrekken in hun eigen wazige wereld is tot daaraan toe. Maar waar ligt de grens? In een gezin met een tien- en een twaalfjarige, lijkt het wel of de opvoeding over moet. Ze doen niets uit zichzelf, klaagt vader.

Bij het binnenkomen vallen schoenen, sport- en schooltassen op de mat. De koters stappen er gewoon overheen, dagenlang als het moet. Lichten blijven aan, kamerdeuren staan open. Het is zelfs te veel moeite een lege wc-rol te verwijderen, terwijl de nieuwe al klaar ligt.

Borden worden niet meer afgeruimd, met mes en vork eten is opeens ingewikkeld. Ze lopen van tafel weg voordat iedereen klaar is. Douchen en tandenpoetsen doen ze niet. En buiten de deur moeten ze worden aangespoord: zeg dank je wel, kijk iemand aan!

Wat te doen? Blijven zeuren, zakgeld inhouden? Of trekt dit allemaal bij en blijken ze over een jaar of tien toch heus welopgevoede mensen?

Blijf als ouders het goede voorbeeld geven, adviseert Jan Jaap van Weering. "Dus niet te vaak met pizza's op de bank." Van Weering geeft etiquette-workshops, ook aan kinderen en pubers. "Manners leren begint zodra ze de wieg verlaten. Laat het niet varen, zeker niet als hun kring breder wordt en anderen hen beïnvloeden."

Pedagoge Emmeliek Boost noemt de tienertijd een periode van wakker worden. "Steeds vaker komen ze bij andere gezinnen over de vloer. Daar mogen de kinderen wel in het gangetje voetballen of zelf eten pakken als het hen uitkomt. Regels en wetten van thuis blijken helemaal niet zo vanzelfsprekend."

Dit is ook het moment waarop ze opstandig kunnen worden. Ze willen zelf de regie. "Er breekt een nieuwe fase aan, waarin de ouders worden getest. Je kunt ze nog dwingen, maar een keurslijf is niet creatief. En de meeste ouders willen zich niet meer autoritair gedragen. Je zult de regels moeten herijken en uitleggen. Wat vind jij belangrijk en waarom?"

Nou zijn al die ergernissen niet bepaald halszaken. Toch valt volgens Boost ook goed uit te leggen dat een gezin leefbaarder wordt

als iedereen bepaalde dingen gewoon uit zichzelf doet. "Zij zien ook dat het fijn is als mensen beleefd zijn tegen elkaar."

Maar vraag ook eens wat zij zelf belangrijk vinden. Kinderen van deze leeftijd kunnen amper plannen en organiseren, maar ze zijn goed in creatieve oplossingen. Wat is voor hen een fijn moment om te douchen? En mogen ze op hun eigen kamer wel spullen laten slingeren, als er één keer per week wordt schoongemaakt? Als ze oma niet willen kussen, laat ze dan wel even contact maken, bij haar zitten, wat vertellen."

Bij tanden poetsen gelden geen compromissen, benadrukt Boost. "Een goed gebit is noodzakelijk om goed te kunnen eten. Tandpoetsen scheelt later pijn en hoge tandartskosten. Bovendien geeft het je kind een mooie lach en voorkomt het slechte adem."

Vertel hoe dingen beter kunnen, stelt de etiquette-expert voor. "Als je de ellebogen op tafel houdt, kan niemand een gesprek met je voeren." Zijn eigen zoon van negen doet het ook nog wel, maar Van Weering hoeft hem dan alleen maar even aan te kijken. En hij verschijnt altijd aangekleed aan het ontbijt, sinds zijn vader hem een keer in zijn pyjama bij de oppasmoeder heeft afgeleverd.

Goede manieren zijn belangrijk, zegt Van Weering. Als je met vreemden uit eten gaat, als je werk zoekt. Het gaat erom dat mensen je iets gunnen. Je krijgt één kans voor een goede eerste indruk." Iedereen kan het leren, zegt hij. "Wacht tot de ander een hand uitsteekt. Niet meteen gaan zitten. De ander aankijken."

Probeer bij je tieners niet belerend over te komen. Geef eens een compliment, maak een grapje. "Doe ze maar eens na hoe ze zitten te eten. Als je het met een beetje humor doet, moeten ze daar wel om lachen."

Ook Emmeliek Boost benadrukt dat de toon het 'm doet. "Ga vooral niet mopperen, dan wordt die puber oost-indisch doof. Je wordt er zelf ook doodmoed van en het verstiërt jullie relatie. Met een normaal gesprek win je veel tijd en gezelligheid. De meeste kinderen willen best naar rede luisteren. Maar ga niet zeuren."

Zelf een kwestie indienen?
Opvoedvraag@Trouw.nl

'Kinderen willen best naar rede luisteren. Maar niet naar gezeur.'

Tussen alle schermmpjes op zoek naar de leesflow

Kinderen laten boeken vaker in de kast staan om hun tablet erbij te pakken. Is dat erg? Niet per se, zeggen onderzoekers. Zolang ze het vermogen behouden om helemaal op te gaan in een tekst.

TEKST **Elleke Bal**

Het was alsof hij nog een laatste stuip trekking in het oude boekentijdperk teweeg bracht: leerling-tovenaar Harry Potter. Massaal kreeg auteur J.K. Rowling vanaf 1997 kinderen en volwassenen aan het lezen: wereldwijd werden meer dan 450 miljoen exemplaren uit haar serie verkocht. Na Harry Potter was het onmiskenbaar. Kinderen gingen minder boeken lezen.

Vanaf het moment dat kinderen op school hebben leren lezen, brengen ze steeds minder tijd door met boeken, meldt Stichting Lezen. Hun aandacht verschuift dan richting internet, chatdiensten, sociale media en computerspelletjes. Wetenschappers en onderzoekers buigen zich verwoed over de vraag welke invloed dat heeft op hun geletterdheid. Leren ze nog wel goed lezen? Hoe zit het met hun concentratie? Kunnen ze straks alleen nog maar korte, simpele verhaaltjes lezen?

Paradox

De Amerikaanse pedagoog Michael Levine verdiepte zich de afgelopen vijf jaar in dit vraagstuk. Hij is directeur van het Joan Ganz Cooney Center, waar onderzoek wordt gedaan naar de invloed die media hebben op leren. In zijn nieuwe boek 'Tap, Click, Read' (Tik, Klik, Lees) bepleit hij leesonderwijs snel hoger op de agenda te zetten. Die urgentie heeft te maken met een paradox van onze tijd, zegt hij. "Goed leren lezen is belangrijker dan ooit, want onze wereld wordt steeds afhankelijker van de uitwisseling van informatie. En tegelijkertijd worden kinderen en hun families omringd door een explosie van digitale apparaten en afleidingen die ons leesgedrag beïnvloeden."

Levine is niet pessimistisch over de toekomst

van lezen in een wereld vol schermen, voegt hij snel toe. Kinderen lezen niet per se minder als ze minder boeken lezen, zegt hij. Op hun tablets, mobiele telefoons, laptops, e-readers en gamecomputers komt genoeg tekst voorbij. "Maar wat we wel weten, is dat ze steeds minder lange teksten lezen." Hij noemt het belang van "dat magische moment waarin ze helemaal verdiept zijn in Harry Potter, en niet meer kunnen ophouden met lezen".

Waarom is dat belangrijk? Daar weet Adriana Bus, hoogleraar orthopedagogiek aan de Universiteit Leiden, alles van. Ze is lid van de Reading Hall of Fame, een groep van ruim 100 wetenschappers met internationale faam op het gebied van lezen. "Langere teksten dwingen kinderen om meer informatie vast te houden en om genuanceerde informatie tot zich te nemen", zegt ze.

"Het is zelfs gevaarlijk als je geen lange teksten meer leest", zegt Bus, "want dan kom je bij de oneliners terecht, het belemmert je om verder te kijken." Lezen is niet alleen een techniek, zegt Bus, maar heeft veel consequenties

'Op smartphones, tablets en laptops komt genoeg tekst voorbij. Maar lange teksten lezen ze minder.'